

MANIFEST DIA INTERNACIONAL D'ACCIÓ PER LA DESPATOLOGITZACIÓ TRANS (OCTUBRE 2020)

23 d'octubre de 2020

El dia Internacional d'Acció per la Despatologització Trans, es reivindica cada any el tercer dissabte d'octubre, és una iniciativa llançada per la plataforma Stop Trans Pathologization (STP), que des de 2009 persegueix, entre altres objectius, la retirada de la classificació de les identitats trans i els processos de trànsit i/o d'autoafirmació de gènere, considerades com un trastorn mental segons el manual Diagnòstic de Salut Mental (DSM) i la Classificació Internacional de Malalties (CIE) de l'Organització Mundial de la Salut (OMS).

Tot i els avanços legislatius que s'estan produint, encara disten molt de l'objectiu d'aconseguir la plena igualtat, i, per tant, una despatologització de les identitats trans efectiva. Aquesta patologització implica clares conseqüències sobre la vida de les persones: dificultats per accedir als tractaments en la sanitat pública, un llarg periple pel reconeixement de les pròpies identitats, desigualtats i vulneració de drets, i un llarg etcètera;

transmetent a la societat una visió estereotipada i estigmatitzant.

Les reivindicacions continuen sent més necessàries i imperatives que mai: (1) accés a una atenció sanitària trans específica públicament coberta, (2) l'abolició dels tractaments de normalització binària a persones trans i intersexuals i (3) unes polítiques efectives en l'àmbit laboral que garanteixin l'accés a una vivència lliure de violència transfòbica. Tanmateix, les persones professionals encarregades de la implementació d'aquest model -on incloem les administracions públiques- han d'estar sensibilitzades i formades sobre la diversitat afectiva sexual i de gènere i els processos de transició en àmbits tan importants com el món educatiu, el sanitari o el laboral on no hi ha una garantia d'igualtat d'oportunitats.

El 18 de juny de 2018, l'OMS va fer pública una despatologització irreal de les identitats trans, descatalogant del CIE-11, tots els codis específics del capítol «Trastorns mentals i de comportament». Tot i això, es va incloure un altre codi «incongruència de gènere» en nou capítol denominat «Condicions relacionades amb la salut sexual». En aquest sentit, valorem aquest canvi com una nova estigmatització cap a les identitats i/o experiències trans.

A Catalunya, comptem amb un protocol d'atenció sanitària i d'acompanyament a les persones trans, que protegeix i reconeix els drets sanitaris, que no exigeix cap mena d'informe psiquiàtric o psicològic per accedir a aquesta atenció, com si succeeix en altres indrets del món. És important que aquest servei es desplegui a tot el territori català per tal que totes les persones hi tinguin accés. Pel que fa a la dimensió legal de les persones trans, encara avui, és necessari un període de dos anys acreditats per «personal expert» per a poder canviar la categoria sexe en els documents oficials d'identitat. En l'àmbit educatiu a Catalunya comptem amb un protocol d'acompanyament a l'alumnat trans, que pot ser una

eina fonamental per a un abordatge integral dins les comunitats educatives perquè vegin aquestes situacions com a una oportunitat per a la pedagogia i la transformació de contextos socials, espais on encara queda molta feina per fer. S'ha de prestar especial atenció als col·lectius de persones trans que pateixen una forta estigmatització i/o discriminació com poden ser: persones grans, menors, persones migrades, en situació d'irregularitat i privades de llibertat, entre d'altres. Per tot això, és imprescindible comptar amb l'activisme trans com a part activa i empoderada de qualsevol projecte i política pública d'implementació relacionada amb els seus -i nostres- drets.

A l'Estat Espanyol actualment hi ha dues lleis -pendents de tramitació- anomenades col·loquialment com a Llei Estatal d'Igualtat LGTBI i Llei Trans Estatal, en el seu articulat aborden una despatologització efectiva. Instem al Congrés de Diputats a donar llum verda, doncs, tot i que la despatologització efectiva és una de les reivindicacions més nuclears de l'activisme trans des dels últims anys i existir una voluntat política clara per part de la majoria de grups parlamentaris encara no s'ha legislat.

D'aquesta lectura, concloem que la lluita encara no ha arribat al seu fi, és més, es necessita una millor coordinació entre entitats socials, institucions i demès actor per a la millora de la dignitat de les persones trans. Creiem sense cap classe de condició en el dret a l'autodeterminació de gènere i al lliure desenvolupament personal que inclou la identitat de gènere. El moment és ara, per tot això reclamem l'aprovació de la Llei Trans Estatal i la Llei Estatal d'Igualtat LGTBI, per una despatologització efectiva de les identitats trans i fer efectiu el reconeixement dels drets de les persones trans superant prejudicis i estigmes, i per a garantir la integració de totes les persones en la societat i en el ple exercici de la ciutadania.